

nak,²⁸ velük ellentétben a magyarok viszont mérsékeltebb irányzatot képviseltek. Kívánságuk úgy szólt, hogy az önrendelkezés elvét érvényesítve, tárgyalással rendezzék a magyarlakta csehszlovákiai területek jövőjét. Október 3-án ilyen értelmű jegyzéket nyújtottak át, s ennek alapján október 9-én Komáromban tárgyalások kezdődtek.²⁹ Négy nappal később azonban megszakadtak, mivel a felek ellentétes történelmi és politikai álláspontjaik alátámasztására eltérő népszámlálási adatokkal hozakodtak elő.³⁰ Németország és Franciaország nem óhajtotta teljesíteni a müncheni egyezményben vállalt ama kötelezettséget, hogy újabb négyhatalmi konferencián vegyen részt, de Hitlernek sem fűlött a foga hozzá, így Magyarországnak más választása nem maradt, mint hogy német-olasz döntőbíráskodást kérjen az ügyben. A két tengelyhatalom október 30-án közölte, hogy eleget tesz ennek az óhajnak, de előzőleg ígéretet vett mind Magyarországtól, mind pedig Csehszlovákiától, hogy döntésüknek alávetik majd magukat, és azt véglegesnek tekintik.

Ribbentrop és Ciano vezetésével folytak Bécsben a tárgyalások, és az egyezményt november 2-án hozták tető alá. Ez volt az ún. első bécsi döntés, amely 4630 négyzetmérföldnyi területsávot juttatott vissza Magyarországnak Dél-Szlovákiában és a Kárpátalja nyugati részén, ahol magyarok laktak (lásd a 4.1. térképet), összesen 1 075 600 lakossal.³¹ A visszacsatolt terület egy része, 4020 négyzetmérföld kb. 895 000 lakossal, eredetileg Szlovákiához tartozott, a többi – 610 négyzetmérföldnyi 180 600 lakossal – Kárpátaljához.³² A terület magyar neve: Felvidék, amelyen egész sor olyan város feküdt – Kassa, Léva, Losonc, Munkács, Ungvár –, ahol számottevő ortodox zsidó közösségek éltek. A bevonulás a Felvidékre november 3-án kezdődött és november 8-án fejeződött be, s a visszacsatolást november 12-én szentesítette a parlament.³³

A felvidéki zsidóság

Az 1941-ben megejtett népszámlálás adatai szerint a Felvidéken 67 876 zsidó élt.³⁴ Legnépesebb telephelyeiket a 4.1. táblázat tünteti föl. Kitűnik belőle, hogy 26 városban 64 841 zsidó élt, vagyis a felvidéki zsidóságnak 95,5%-a.³⁵

Útban a második zsidótörvény felé

Az 1938. szeptember 29-i müncheni egyezmény egyaránt mérföldkő Magyarország és a világ történelmében. Első ízben teljesültek Magyarország revíziós törekvései, de egyúttal alapvető változások is jártak a nyomában mind a belpolitikában, mind pedig külpolitikailag. A nyugati hatalmak és főképp Nagy-Britannia meglehetősen rokonszenveztek a ma-